

Første dokumenterede fund af Fyllas rokke (*Rajella fyllae*) fra dansk farvand

Henrik Carl¹ og Peter Rask Møller^{1,2}

Den 7. oktober 2020 blev et eksemplar af Fyllas rokke (*Rajella fyllae*) fanget i Skagerrak på omkring 95 meters dybde ca. 45 km nordvest for Grenen. Rokken, en ung hun på 37 cm, blev fanget med hummertrawl af skibet S84 Ida-Katrine, og den blev indsamlet af Jan Werner Thomsen, som er biologoverassistent på DTU Aqua i forbindelse med projektet "Atlas over danske saltvandsfisk". Der er tale om den første dokumenterede fangst fra dansk farvand, og fisken er nu gemt i samlingen på Zoologisk Museum (Statens Naturhistoriske Museum).

Selvom det er den første dokumenterede fangst fra dansk farvand, har Fyllas rokke været regnet med til den danske fauna siden begyndelsen af 1900-tallet. Her beskrev Jensen (1905) på baggrund af en række eksemplarer fra Skagerrak (primært fra 1903 og 1904) en variant af arten, som han kaldte *Raja fyllae* var. *lipacantha*. Jensen (1905) fandt i forbindelse med sine undersøgelser også frem til, at arten var fanget i Skagerrak flere gange tidligere (første gang i 1879). Disse tidligere eksemplarer var dog fejlagtigt blevet bestemt som

sandrokker (Collett 1885; Petersen 1900). I forbindelse med at Fiskeatlasen i 2018 gennemgik positionerne for alle de tidligere fangster fra Skagerrak (en stor del af rokkerne findes i samlingen på Zoologisk Museum), viste det sig imidlertid, at de alle var fra den norske del af Skagerrak. Det blev derfor dengang besluttet at fjerne den fra listen over danske fisk. Med den nye fangst er den hermed tilbage på listen over danske fisk.

Fyllas rokke er en af vore mindste rokkearter. Totallængden overstiger kun meget sjældent 60 cm, og rekorden (fra Barentshavet) er 72 cm (Dolgov et al. 2005). Den kan lettest kendes fra vore øvrige rokker på, at halen (målt fra gattet til halepid-sen) er længere end kroppen og udgør ca. 57-62 % af totallængden (Mecklenburg et al. 2018). Kropsskiven er tilnærmelsesvis hjerteformet, og med alderen bliver forkanten af "vingerne" bølgeformet - især hos hannerne. Farven varierer efter bl.a. køn og alder, men oversiden er oftest grå eller brun med et utydeligt mønster af mørke og lyse pletter. Undersiden er hvidlig med mørke områder på især yderkanten

af kropsskiven. En del eksemplarer har en karakteristisk lys plet mellem øjnene. Oversiden er ru af hudtænder, og flere steder også forsynet med egentlige torne. Hos unger på op til ca. 20 cm findes i kroppen og halens midterlinje én central række med 30-40 torne, men denne række mistes mere eller mindre med alderen og erstattes af flere (som regel tre eller fem) meget uregelmæssige rækker af torne (Lynghammar 2014). Snuden er kort og danner en vinkel på 115-156°. Afstanden fra snudespidsen til øjnene er ca. 2,1 gange afstanden mellem øjnene (Last et al. 2017). I overkæben findes 30-38 tværrækker af tænder. Det danske eksemplar stemmer overens med det ovenstående, idet halen fx udgør 60 % af totallængden, der er flere uregelmæssige rækker af torne langs ryggen og halens midterlinje, og antallet af tandrækker i overkæben er 33.

Fyllas rokke blev oprindeligt beskrevet fra Davisstrædet ved Grønland i 1887 (fanget 1884) og opkaldt efter skonnerten Fylla (Lütken 1887). (Fylla er tjenerinde for guden Frigg i nordisk mytologi). Den har siden vist sig at være vidt udbredt i begge sider af Nordatlanten samt i de arktiske farvande. Ved Sydsandinavien kendes den primært fra norsk farvand, hvor den er forholdsvis almindelig (Skjæraasen & Bergstad 2001), men den er også fanget enkelte gange i den svenske del af Skagerrak - første gang i 2009 (Kullander et al. 2011). Fyllas rokke er som de fleste andre rokker bundlevende, og den lever på forholdsvis dybt vand. De fleste kilder angiver, at den findes fra 170 til 2.055 meters dybde, men at den kan findes lavere, vidner bl.a. den danske fangst om. Det er dog det dybe Skagerrak, at også fremtidige fangster må formodes at komme fra. Den findes typisk ved en vandtemperatur på 1-7 °C. Føden

Summary

First documented catch of Round ray (*Rajella fyllae*) in Danish waters

The Round ray is here documented for the first time from Danish waters. It has been reported as a part of the Danish fish fauna since 1905, but all former documented catches have been from Norwegian territory. A recent catch from the 7th October 2020 at 95 m depth only 45 km NW of Skagen, Jutland in Skagerrak put an end to the speculations. The 37 cm long female is now included in the collection at the Natural History Museum of Denmark.

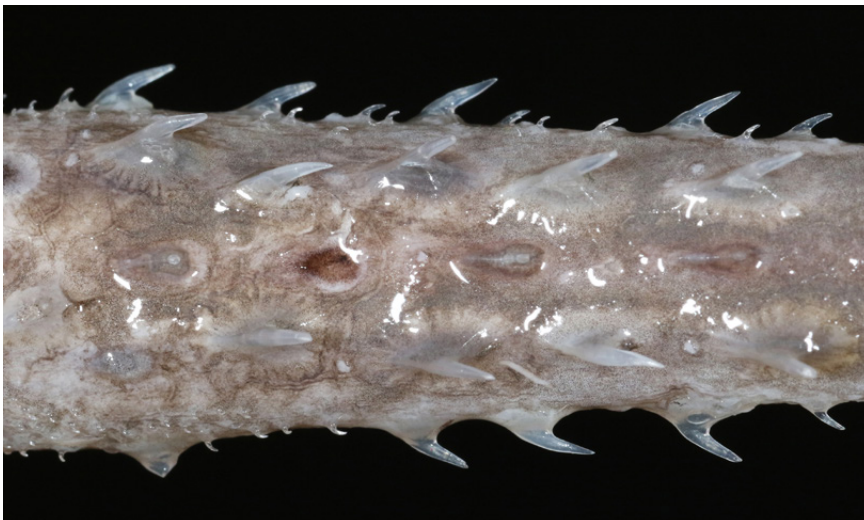
Keywords: Round ray, *Rajella fyllae*, Denmark

¹ Henrik Carl, Fiskeatlasen, Statens Naturhistoriske Museum, Københavns Universitet, Universitetsparken 15, DK-2100 Kbh. Ø, E-mail: hcarl@snm.ku.dk

² Peter Rask Møller, kurator, Statens Naturhistoriske Museum, Københavns Universitet, Universitetsparken 15, DK-2100 Kbh. Ø, E-mail: pdrmmoller@snm.ku.dk og Associate Professor 2, Norwegian school of Fisheries, UiT Norwegian Arctic University

Figur 1. En 37 cm lang Fyllas rokke (*Rajella fyllae*) ZMUC P2397520 fra Skagerrak, 45 km nordvest for Grenen, Danmark. Foto: Henrik Carl, Statens Naturhistoriske Museum.

Figur 2. Hale med de flere karakteristiske rækker af torne. Foto: Henrik Carl.

består overvejende af hvirvelløse dyr, især bundlevende krebsdyr og havbørsteorm (Dolgov 2005). Generelt er biologien dog dårligt undersøgt. Fyllas rokke har ingen fiskerimæssig værdi og udnyttes ikke, når den optræder som bifangst.

CITERET LITTERATUR

Collett, R (1885) Meddelelser om Norges Fiske i Aarene 1879-83. 2det Hoved-Supplement til "Norges Fiske". *Nyt Magazin for Naturvidenskaberne* 29: 47-123.

Dolgov AV (2005) Feeding and Food Consumption by the Barents Sea Skates.

Journal of Northwest Atlantic Fishery Science 35: 495-503.

Dolgov AV, Drevetnyak KV & Gusev EV (2005) The Status of Skate Stocks in the Barents Sea. *Journal of Northwest Atlantic Fishery Science* 35: 249-260.

Jensen AS (1905) *Raja fyllae* i Skagerrak. Videnskabelige Meddelelser fra den naturhistoriske Forening i København: 227-238.

Kullander SO, Stach T, Nyman L, Samuelsson H, Hansson HG, Delling B, Blom H & Jilg K (2011) Lansettfiskar-broskfiskar. Branchiostomatidae-Chondrichthyes. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Last, PR, Séret B, Stehmann MFW & Weigmann S (2017) Skates. Family Rajidae.

Fiskeatlasset er et landsdækkende kortlægningsprojekt, som siden 2006 har kortlagt udbredelsen af alle fiskearter i Danmark og i dansk søterritorium.

Der er tale om et projekt, der kombinerer traditionelle fiskeundersøgelser med egne undersøgelser og Citizen Science. Dette har vist sig at være en meget effektiv måde at få ny viden om fiskenes udbredelse på, og Fiskeatlasset har bl.a. stået bag adskillige fund af nye fiskearter i Danmark.

Artsteksterne fra det mere end dobbelt så store værk "Atlas over danske saltvandsfisk" er tilgængelige på www.fiskeatlas.ku.dk, og den fysiske bog udgives omkring 2022.

Pp. 204-363 in: Last PR, White WT, Carvalho MR de, Séret B, Stehmann MFW & Naylor GJP (eds.) 2016. Rays of the World. CSIRO Publishing.

Lütken C (1887) Korte Bidrag til Nordisk Ichthyographi. VI. En for Grønlandshavet ny Rokke-Art (*Raja Fyllæ* n. sp. ad int.) m.m. Videnskabelige Meddelelser fra den naturhistoriske Forening i København.

Lynghammar A (2014) Identification Guide for Skates (Chondrichthyes: Rajiformes) in Norwegian waters, for both sexes and all stadiums. 8th edition, May 2014. UiT The Arctic University of Norway.

Mecklenburg CW, Lynghammar A, Johannesen E, Byrkjedal I, Christiansen JS, Dolgov AV, Karamushko OV, Mecklenburg TA, Møller PR, Steinke D & Wienerroither RM (2018) Marine Fishes of the Arctic Region. Conservation of Arctic Flora and Fauna, Akureyri, Iceland.

Petersen CGJ (1900) Beretning til Ministerium for Landbrug og Fiskeri fra Den danske biologiske Station IX. 1899. København. Centraltrykkeriet.

Skjæraasen JE & Bergstad OA (2001) Notes on the distribution and length composition of *Raja lintea*, *R. fyllae*, *R. hyperborea* and *Bathyraja spinicauda* (Pisces: Rajidae) in the deep northeastern North Sea and on the slope of the eastern Norwegian Sea. *ICES Journal of Marine Science* 58: 21-28.